

наук: 13.00.04 / Ольга Володимирівна Гуренкова; АПН України, Ін-т пед. освіти і освіти дорослих. – К., 2009. – 20 с

4. Юмашева Л. В. Экологическая компетенция и экологическая компетентность как интегрированный результат экологического образования / Л. В. Юмашева, И. Л. Перфилова, Т. В. Соколова // Интернет-журнал ИСЭЕ. 2012. – № 7 (июль). – С. 157- 161.

ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНИХ ЦІННОСТЕЙ ЯК СКЛАДОВА ОСВІТИ ДЛЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Цигура Г. О.

кандидат сільськогосподарських наук, доцент

Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка

Тривалий період антропоцентричного світогляду (коли природа протиставляється людині та вважається її власністю; рекламується споживацький тип відношення) призвів до накопичення випадків негативного антропогенного впливу на природу, який перетворився на багаж глобальних проблем усього людства. Усвідомлення цього сприяло появі нової світоглядної парадигми розвитку, яка отримала назву «парадигма сталого розвитку». Загальновизнаним є визначення сталого розвитку, яке дала комісія Г. Брундтланд у 1992 році під час конференції у Ріо-де-Жанейро (1992 р.): «Сталий розвиток – це такий розвиток, який задовольняє потреби сьогодення, але не ставить під загрозу можливість майбутніх поколінь задовольняти свої потреби» [2]. Таке визначення наукова спільнота визнала недостатньо коректним і було запропоновано більше 60 уточнювальних визначень [1, 415], але суть залишилася незмінною і під сталим розвитком розуміють розвиток, який об'єднує екологічну цілісність, економічну стабільність і соціальний добробут суспільства.

Відмова сучасного людства від споживацького відношення до природи й перехід на шлях сталого розвитку є нелегким кроком і потребує переоцінки домінуючих цінностей. Такими цінностями людини завжди були соціальні й економічні: мир і справедливість, належний рівень життя, отримання якісної освіти, рівність серед громадян незалежно від статі та статусу, гідна праця, гідний рівень життя, міцне здоров'я тощо. Відтепер, відповідно до Цілей і Стратегії сталого розвитку, на одну сходинку із соціальними й економічними цінностями повинні стати екологічні цінності – це всі ресурси, які потрібні для життя людини – вода, повітря, ґрунт, біорізноманіття, корисні копалини. Адже від наявності та якості цих ресурсів залежить реалізація інших цінностей людини. Усім відомо, що забруднене повітря, вода і продукти харчування призводять до різноманітних захворювань, а як наслідок – погіршення здоров'я. Це важливо для кожної людини й показовим може бути на прикладі спортсменів. Адже ця категорія громадян постійно має високу рухову активність, через їхній організм циркулює значно більший об'єм повітря, води й продуктів харчування, і за умов їх неналежної якості призводить до швидшого накопичення в організмі різних токсинів, ніж у звичайної людини.

Тому за умов забруднення навколишнього середовища реалізація такої цінності як міцне здоров'я стає проблематичною. Від рівня здоров'я людини залежить повнота реалізації інших соціальних цінностей – освіта й рівність, та економічних цінностей – гідна праця, рівень життя та відповідальне споживання. Інтенсивне використання і вичерпність ресурсів планети ставить під загрозу й реалізацію таких важливих цінностей людини як мир і партнерство. Адже боротьба між країнами за ресурси, особливо енергетичні, призводить до військових конфліктів і порушує мир. Відсутність миру ставить під загрозу реалізацію будь-яких цінностей людини. Тобто в основу стратегії сталого розвитку покладені не тільки соціальні та економічні, а й екологічні цінності.

Усвідомлення взаємозалежності вище наведених цінностей сприяло формуванню потреби й мотиву для впровадження освіти в інтересах сталого розвитку. Про це світова наукова спільнота почала говорити з 1998 р.[3], а у 2005 р. освіту було визнано одним із чинників досягнення сталого розвитку. Освіта для сталого розвитку міжнародною спільнотою визначається як сучасний підхід до організації освітнього процесу, що включає: інформування членів суспільства про основні проблеми сталого розвитку; формування світогляду, що базується на засадах сталості, переорієнтацію навчання з передачі знань на встановлення діалогу, орієнтацію на практичне розв'язання місцевих проблем. З 2018 р. другим важливим чинником досягнення сталого розвитку було визнано спорт [4]. Цей документ [4] закликає держави ефективно використовувати всі можливості спорту в інтересах досягнення цілей в галузі сталого розвитку, забезпечуючи підвищення обізнаності з цих питань на місцевому, національному, регіональному і глобальному рівнях; рекомендує пропагувати і заохочувати використання спорту як засобу сприяння сталому розвитку; організаторам спортивних заходів рекомендується використовувати їх для підтримки ініціатив, що залучають спорт на благо сталого розвитку і миру.

Такий підхід вимагає відповідної підготовки майбутнього фахівця фізичної культури і спорту, в результаті якої він буде здатен здійснювати педагогічну і тренерську діяльність на засадах сталого розвитку, впроваджувати освіту для сталого розвитку у свою професійну діяльність, формувати екологічні цінності відповідно парадигми сталого розвитку. Це унормовано стандартом вищої освіти України за спеціальністю 017 «Фізична культура і спорт» галузі знань 01 «Освіта/Педагогіка» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, де серед загальних компетентностей є такі: «здатність усвідомлювати цінності громадянського (демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку»; «здатність примножувати досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства».

Для підготовки майбутніх фахівців фізичної культури і спорту до освітньої діяльності для сталого розвитку, нами розроблений курс «Основи

сталого розвитку суспільства», який адаптований до професійної діяльності учителя фізичної культури та фахівця фізичного виховання і спорту. В межах цього курсу передбачено формування екологічних цінностей відповідно до парадигми сталого розвитку.

Список використаних джерел:

1. Мельник Л. Г. Основи стійкого розвитку: Навчальний посібник. Суми: ВТД «Університетська книга», 2005. 654 с.
2. Непийвода В. П. Підсумки конференції ООН з підтримного розвитку як основа для подальшого поступу міжнародного довічного права. Наукові записки. 2013. Т. 144-145. Юридичні науки. С. 92-95. URL: http://ekmair.ukma.edu.ua/bitstream/handle/123456789/2985/Nepiyvoda_pidsumky_konferentsii_ON.pdf?sequence=1&isAllowed=y (дата звернення: 27.11.2020).
3. Higher Education in the Twenty-first Century Vision and Action (1998). World Conference on Higher Education. Paris: UNESCO. Retrieved from: <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000116345> (дата звернення: 27.11.2020).
4. Sport as an enabler of sustainable development (2018). Resolution adopted by the General Assembly. A/RES/73/24. Retrieved from: <https://undocs.org/en/A/RES/73/24>.

ПІДГОТОВКА СТУДЕНТІВ ЕКОЛОГІВ В УМОВАХ КАРАНТИННИХ ЗАХОДІВ

Шевченко О. С.

магістр

Шевченко В. Г.

кандидат біологічних наук, доцент

Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова

Карантинні заходи, пов'язані з поширенням коронавірусної хвороби (COVID-19), вплинули на всі сфери людської діяльності, у тому числі і на вищу освіту. Безсумнівно, що карантин став неабияким викликом для системи вищої освіти в Україні. Необхідно відзначити, що краще вдалося впоратися з новими умовами підготовки студентів тим закладам вищої освіти, які ще до карантину впровадили у себе систему дистанційної освіти.

Мета: дослідити методи підготовки студентів екологів в умовах карантинних заходів. Завдання: проаналізувати теоретичний матеріал з досліджуваної теми, вивчити особливості навчального процесу в умовах карантину. Об'єкт дослідження: методи підготовки екологів в умовах карантину.

Форми навчання в Україні у період карантинних заходів регулюються такими законодавчими актами: Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України, спрямованих на запобігання виникненню і поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19)», постановою Кабінету Міністрів України «Про встановлення карантину та запровадження посилених протиепідемічних заходів на території із значним поширенням гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2», постановою Головного державного санітарного лікаря «Про затвердження протиепідемічних заходів у закладах освіти на період карантину у зв'язку з